

Анализ на обръщението на президента на САЩ Джордж Буш към нацията след атентатите от 11 септември 2001 г.

Реторическа/комуникативна ситуация: Реч на бившия президент на Съединените американски щати - Джордж Буш. Повод – терористичните атаки от 11 септември; Дата: 11.09.2001 г.; Място на произнасяне – Овалният кабинет в Белия дом. Речта се предава директно по всички световни телевизии. Речта е антикризисна, окуражаваща, обобщаваща, аналитична и последователна. Ораторът говори с патос за да повдигне духа на потресените от случващото се американци.

Социална/комуникативна роля на оратора. Атентатите от 11 септември са мащабен терористичен акт в съвременната история на света. В тази връзка ролята на президента на една от най-силните държави в икономически и политически план е огромна. Социалната роля на оратора е да вдъхне кураж на гражданите, да ги убеди в силата на американския дух, да изкаже съболезнования; да изрази максимална ангажираност със случващото се. Очакванията към него са огромни. Джордж Буш има и важна комуникативна роля в речта си – да информира аудиторията точно и ясно за случващото се, а също и да предостави информация за последващите действия, които държавата ще приеме срещу организаторите на терористичния акт.

Аудитория – индиректна, телевизионна. Речта се предава на живо по всички световни телевизии CNN, BBC, Euro News. Речта е адресирана към различни групи. Първо, това са пряко засегнатите от терористичните атаки: семействата на загиналите и ранените. На тях президентът изказва съболезнования. Отправя благодарност към пожарникарите, спасителните екипи и гражданите, дарили кръв. Втората е американският народ, който в този момент има нужда да чуе как държавата в лицето на техния президент ще реагира на случващото се. Третата публика – това са всички граждани по света, четвъртата – терористите. Буш заявява, че Америка е силна страна (най-силната), страна с история. Президентът изразява решителност, непоколебимост и твърдо заявява, че отговорните за случилото се ще бъдат наказани.

Род, вид или подвид на речта. По класификацията на проф. Ведър: Дял– монологични изказвания, Род – реч, Вид – тържествена, Подвид – траурна, напътстваща.

Увод, основна част, заключение. Обръщениа. Абсолютно нетипично в подобен вид реч на държавен глава и световен политически лидер, обръщениа в речта отсъстват. Речта започва с поздрава „Добър вечер!”, последван от уводните думи. Предвид сложната и емоционално натоварена комуникативна ситуация, държавният глава произнася уникална реч. Малко са речите, които са създадени, за да стигнат до всички хора по Земята. Както споменах, публиките са от най-пряко засегнатите до цялото човечество. „Глобалността” на речта налага отсъствието на обръщениа.

Увод: Уводът е информативен, тъжен, меланхоличен – в унисон с комуникативната ситуация. Още в края на въвеждащата част обаче Буш заявява категорично силата и могъществото на Америка „Страната ни е силна”, „Велики хора бяха погубени, за да защитят великия ни народ”. Неслучайно именно с това изречение милиони хора си спомнят за словото на президента.

Основна част: Същността на изложението започва от трети абзац. Акцентът е върху неприкосновеността на американския дух, смелост и кураж. Това е постоянен лайтмотив в речта. Буш твърдо стои зад позицията, че Америка е „най-светлият пример за свобода и възможности в света”. По този начин той иска да повдигне духа на народа, но и да заяви позициите си през целия свят. В основната част Буш говори за предприетите мерки за незабавно реагиране, мобилизиране на военните сили; прокламира стабилност на финансовите институции и правителството. Говори за

голяма решителност в борбата срещу тероризма. В края на изложението си президентът изказва благодарност към световните лидери, оказали помощ и изказали съпричастност към събитията от деня.

Заключение: В заключението президентът отправя призови. То е и частта с най-патетичен тон. Призовава нацията да отправи молитви за загиналите, ранените и онези „чийто свят беше преобърнат”. Цитира Библията. В заключението си е смирен, но отново настоява върху неприкосновеността на американския дух. „Америка е устоявала на врагове в миналото, ще устои и сега”. Идеята за свободата присъства на много места в речта. Финалните думи са силни, емоционални и класически за реч на Американски президент. Финалното изречение „Бог да благослови Америка” отново поставя акцент върху ценностите и ролята на вярата в такива моменти.

Реторични фигури и похвати: Цитира Псалм 23: „И да тръгна по долината на смъртната сянка, няма да се уплаша от злото, защото Ти си с мене”. Ораторът използва този похват, за да въздейства по-силно на аудиторията, прави алегория между библейския мотив и реалността на хората в съвременния свят. Образност, убедителност, въздействие се постига чрез цитиране на Библията, има ритмичност, Свещената книга е и авторитетен източник на аргументи.

Епитети – „силна” (Америка), „силни” (финансови институции). Повторения на думи – свобода, Америка, народ, свят, смелост. Енумерация или изброяване на групи хора. В заключението отново се говори за силата на Америка, ораторът резюмира главните изводи – защита на свободата, удържане ударите на враговете, обединение.

Аргументи: Речта е провокирана от реално случило се събитие – атентатите от 11 септември. В този смисъл събитията от деня са известни на всички. Аргументите са ясни, конкретни. Базираны са на реални факти – самолетите се разбиват в двете кули на Световния търговски център; световни лидери са изпратили писма на съпричастност, армията е мобилизирана и т.н. Аргументацията е ясна и последователна. Речта въздейства повече реторично – как да се променят нагласите на аудиторията.

Неезикови средства, манипулативни тактики и механизми, интеркултурни особености: Пространствено разположение на оратора. Речта е произнесена в деня на атентатите от Овалния кабинет на Президента в Белия дом, Вашингтон, окръг Колумбия. Овалният кабинет е официалното работно място на президента на САЩ. Разположен е в Западното крило на Белия дом. Това е знаково и емблематично място за държавния глава и е свързано с произнасянето на екзистенциално важни речи на американските президенти. В много филми е използван мотива на реч на президента от Овалния кабинет. Той е символ на сигурност, уседналост, вземане на важни решения. Ораторът е седнал, което говори за желанието му за овладяване на ситуацията. Спокоен е. Дрес кодът е стриктно спазен – строго официален костюм.

Особености на речта: Речта е сравнително кратка (с оглед значимостта на провокиралите я събития), логична, стегната и последователна. Изреченията са кратки и логични, без възклицания, елипси или друг вид експресивни похвати. Буш се идентифицира с нацията, ясно осезаемо е чувството на съобщност и принадлежност. Речта цели баланс между емоция и рационалност, но като усещане у аудиторията провокира повече емоционалност.

Анализ на речта: Бойко Новев, специалност Връзки с обществеността

Стъпките за анализа са зададени от доц. д-р Иванка Мавродиева по време на лекциите по Публична реч на студенти от специалност Връзки с обществеността, ФЖВК, Софийски университет и от книгата „Образци на съвременното красноречие”, С., 2010.